

การไร้เสถียรภาพของรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา : ศึกษาในเชิง
ปัญหาความชอบธรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจ และความขัดแย้งในพรรคร่วมรัฐบาล

นาย วิศิษฎ์ ชัชวาลทิพากร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-431-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๑๗๘๕๓๕๙

**INSTABILITY OF THE BANHARN GOVERNMENT : A STUDY ON LEGITIMACY ,
ECONOMIC FACTORS AND CONFLICTS AMONG COALITION PARTIES**

Mr. Wisit Chutchawantipakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-431-1

พิมพ์ด้วยกระดาษเคลือบที่จังหวัดขอนแก่นโดยโรงพิมพ์วิจิตรศิลป์ขอนแก่น

วิศิษฎ์ ชัชวาลทิพากร : การไร้เสถียรภาพของรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา : ศึกษาในเชิง
ปัญหาความชอบธรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจ และความขัดแย้งในพรรคร่วมรัฐบาล
(INSTABILITY OF THE BANHARN GOVERNMENT : A STUDY ON
LEGITIMACY, ECONOMIC FACTORS AND CONFLICTS AMONG COALITION
PARTIES) อ. ที่ปรึกษา: รศ. ดร. วิทยา สุจริตนารักษ์ , 128 หน้า. ISBN 974-637-431-1

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะอธิบายภาวะการไร้เสถียรภาพในการปกครองของ
รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา โดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่าสาเหตุเกิดจากปัจจัยสามประการด้วยกันคือ
ปัจจัยด้านความชอบธรรม ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจและปัจจัยด้านความขัดแย้งในพรรคร่วมรัฐบาล

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้งสามด้านได้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลในลักษณะที่
แตกต่างกันกล่าวคือ ปัจจัยด้านความชอบธรรมและปัจจัยด้านสภาวะทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อ
เสถียรภาพของรัฐบาลโดยทางอ้อม โดยเป็นสาเหตุและเป็นตัวเร่งให้เกิดความขัดแย้งในพรรคร่วม
รัฐบาลมากขึ้น ในขณะที่ปัจจัยด้านความขัดแย้งในพรรคร่วมรัฐบาลจะเป็นสาเหตุประการหลักที่ส่ง
ผลกระทบโดยตรงต่อเสถียรภาพของในการปกครองของรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาการปกครอง.....
สาขาวิชาการปกครอง.....
ปีการศึกษา2540.....

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C830218 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: BANHARN / INSTABILITY / LEGITIMACY / ECONOMIC / COALITION PARTIES
WISIT CHUTCHAWANTIPAKORN : INSTABILITY OF THE BANHARN
GOVERNMENT : A STUDY ON LEGITIMACY, ECONOMIC FACTORS AND
CONFLICTS AMONG COALITION PARTIES. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
WITHAYA SUCHARITTHANARUGSE, Ph.d. 128 pp. ISBN 974-637-431-1.

The study is an attempt to explain the three factors : legitimacy , economic and coalition parties conflict, which cause instability of Banharn government .

The result of the study shows that all three factors mentioned above affect Banharn government stability. The legitimacy factor and the economic factor are proved to be of indirect effect of the government instability which accelerate conflict among coalition parties. Therefore, the conflict among coalition parties which is the crucial factor leads to the instability during the Banharn government regime finally.

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง.....

สาขาวิชา การปกครอง.....

ปีการศึกษา 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณต่อท่านอาจารย์สามท่านที่มีส่วนให้การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี คือท่านรองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุวจิตนารักษ์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ถิมมณี ผู้เป็นประธานกรรมการและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร ผู้เป็นกรรมการ ทั้งสามท่านได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตามข้าพเจ้าเพื่อให้การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกมาดีที่สุด

นอกเหนือสิ่งอื่นใดข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณต่อ คุณพ่อ คุณแม่ รวมถึงพี่ชายและพี่สาวของข้าพเจ้าทุกคนที่เป็นทั้งกำลังทุนและกำลังใจให้ข้าพเจ้าสามารถสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบรรดาลให้ผู้มีพระคุณที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ประสบความสำเร็จในชีวิตและปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวงเทอญ

วิศิษฎ์ ชัชวาลทิพากร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ

บทที่

1. บทนำ.....	1
- ภูมิหลังความเป็นมาของปัญหา.....	1
- เหตุผลในการศึกษา.....	3
- สภาพปัญหา.....	5
- วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	9
- สมมุติฐานในการศึกษา.....	9
- ขอบเขตในการศึกษา.....	10
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
- วิธีการศึกษาวิจัย.....	10
- นิยามศัพท์.....	10
- การนำเสนอเรื่อง.....	11
2. แนวความคิดและทฤษฎี.....	12
- แนวความคิดเรื่องเสถียรภาพ.....	12
- แนวความคิดเรื่องความขัดแย้งในรัฐบาลผสม.....	14
- แนวความคิดเรื่องความชอบธรรมทางการเมือง.....	17
- แนวความคิดเรื่องภาวะเศรษฐกิจกับเสถียรภาพของรัฐบาล.....	20
3. การขาดความชอบธรรมของรัฐบาล.....	24
- ด้านตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ.....	25
- ด้านผลงานของรัฐบาล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4.	สถานะทางด้านเศรษฐกิจ.....	40
	-อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	41
	-อัตราเงินเฟ้อ.....	42
	-อัตราการส่งออก.....	44
	-การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด.....	46
	-ดัชนีตลาดหลักทรัพย์.....	48
5.	ความขัดแย้งภายในรัฐบาล.....	54
	-ความขัดแย้งระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล.....	54
	-ความขัดแย้งภายในพรรคชาติไทย.....	59
6.	ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล.....	77
7.	สรุป.....	99
	-ข้อเสนอแนะ.....	103
	รายการอ้างอิง.....	107
	ภาคผนวก.....	113
	ภาคผนวก ก.....	113
	ภาคผนวก ข.....	121
	ประวัติผู้เขียน.....	128

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1. รายชื่อรัฐบาลที่มีรูปแบบเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง..... 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1 อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	42
แผนภูมิที่ 2 อัตราเงินเฟ้อ.....	44
แผนภูมิที่ 3 อัตราการขยายตัวของการส่งออก.....	46
แผนภูมิที่ 4 ดุลบัญชีเดินสะพัด (% / GDP).....	48
แผนภูมิที่ 5 ดัชนีราคาหลักทรัพย์ปีพ.ศ.2538-2539.....	53

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย